

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА**

Природничо-географічний факультет

ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНІ РЕГІОНИ СВІТУ

*Методичні вказівки
для виконання практичних та самостійних робіт*

Суми – 2022

*Друкується згідно з рішенням вченої ради
Сумського державного педагогічного університету
імені А. С. Макаренка
(протокол № 2 від 29 вересня 2022 р.)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

- Кандиба Ю.І.** – кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально-економічної географії та регіонаознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;
- Мельник І.Г.** – кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри географії Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

T87 Туристсько-рекреаційні регіони світу: методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт / укл. О.Г. Корнус, А.О. Корнус. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 27 с.

Методичні вказівки розраховані на студентів спеціальностей 014 Середня освіта (Географія) та 106 Географія другого рівня вищої освіти. Містять контрольні запитання до тем курсу, практичні завдання, завдання для самостійної роботи та список рекомендованої літератури.

© Корнус О.Г., Корнус А.О., 2022

© СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2022

ЗМІСТ

Вступ	4
Практичне заняття № 1. Туристичні та рекреаційні ресурси як основа розвитку туристсько-рекреаційних регіонів	5
Практичне заняття № 2. Регіональний поділ світу в туризмі	7
Практичне заняття № 3. Європа – провідний туристсько-рекреаційний регіон.....	9
Практичне заняття № 4. Особливості розвитку Азійсько-Тихоокеанського туристсько-рекреаційного регіону	12
Практичне заняття № 5. Оцінка туристсько-рекреаційних регіонів Африки та Антарктики.....	14
Практичне заняття № 6. Характеристика Близькосхідного туристсько-рекреаційного регіону	15
Практичне заняття № 7. Оцінка туристсько-рекреаційних ресурсів Американського туристсько-рекреаційного регіону	17
Засоби діагностики якості вищої освіти.....	20
Питання до заліку з навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційні регіони світу»	23
Список використаної та рекомендованої літератури.....	25

ВСТУП

Необхідність вивчення навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційні регіони світу» продиктована сучасними тенденціями розвитку туристичної діяльності у світі, в якій географічний аспект відіграє провідну роль.

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення з туристсько-рекреаційними ресурсами окремих регіонів та країн світу, виявлення особливостей їх сучасного використання в туристичній діяльності, встановлення проблем та перспектив розвитку світової індустрії туризму

Міждисциплінарні зв'язки: для вивчення даного курсу здобувач освіти повинен знати основні положення фізичної та суспільної географії.

Завдання курсу:

- сформувати термінологічну базу навчальної дисципліни;
- закріпити знання з різноманітних підходів до класифікації туристсько-рекреаційний ресурсів;
- сформувати знання про рекреаційне та туристичне районування, районоутворюючі чинники у міжнародному туризмі
- ознайомитися з існуючими підходами до туристичного районування світу,
- охарактеризувати туристсько-рекреаційні ресурси Американського, Європейського, Африканського, Азіатсько-Тихоокеанського та Близькосхідного субрегіонів.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1.

ТУРИСТИЧНІ ТА РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕГІОНІВ

Мета заняття: сформувати термінологічну базу навчальної дисципліни; закріпити знання з наукових підходів до класифікації туристсько-рекреаційних ресурсів.

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Схарактеризуйте рекреацію як сферу господарської діяльності, її місце в розвитку національних економік.
2. Проаналізуйте основний категорійний апарат дисципліни.
3. Дайте визначення поняттю «туристичні ресурси».
4. У чому відмінності понять «територіальна рекреаційна система» та «територіально-рекреаційний комплекс».
5. Опишіть різні підходи до класифікації туристсько-рекреаційних ресурсів.
6. Назвіть підходи до оцінки туристичних ресурсів.
7. Дайте визначення понять «туристичні» та «рекреаційні» ресурси?
8. Розкрийте сутність поняття «туристсько-рекреаційний потенціал» території. Назвіть складові туристсько-рекреаційного потенціалу регіону.
9. Назвіть кількісні та якісні характеристики туристсько-рекреаційних ресурсів.
10. Розкрийте сутність психолого-естетичної, технологічної, грошової, медико-біологічної, кадастрової та бальної оцінки туристсько-рекреаційних ресурсів.
11. Назвіть туристсько-рекреаційні ресурси, які належать до природних. Які з них мають визначальний вплив на розвиток туристсько-рекреаційної діяльності?
12. Які виділяють природно-кліматичні класи комфортності? Наведіть приклади.

13. Назвіть суспільні туристичні ресурси. Які з них найбільше задіяні у туристсько-рекреаційній діяльності?
14. Які туристичні ресурси називаються подієвими?
15. Які виділяють подієві туристичні ресурси за тематикою? Наведіть приклади.

ХІД ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Складіть схему галузевої структури рекреаційної діяльності. Яка з галузей рекреаційної діяльності, на вашу думку, є основною?

Завдання 2. Побудуйте схеми класифікацій туристичних ресурсів за різними критеріями.

Завдання 3. Використовуючи свої знання про туристичні ресурси, заповніть табл. 1. Рядків у таблиці саме стільки, скільки має бути груп ресурсів. Кожен з них має бути заповнений. У колонці прикладу потрібно вказати конкретну атракцію в конкретному місці, країні.

Таблиця 1

Туристичні ресурси та їх класифікація

Група ресурсів	Вид ресурсів	Приклад
Природні		
Суспільні		
Подієві		

Завдання 4. Складіть порівняльну характеристику двох країн світу за наявністю туристичних ресурсів та занесіть інформацію у табл. 2. Зробіть

висновки про туристичну подібність і відмінність вибраних країн. Запропонуйте перспективні напрями розвитку туристичної діяльності у вибраних країнах.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика двох країн світу за наявністю туристичних ресурсів

Туристичні ресурси	Країна	Країна
Природні		
Суспільні		
Подієві		

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Дайте характеристику туристсько-рекреаційних ресурсів однієї з країн світу (за вибором студента) за наступним планом, підготувавши відповідну презентацію.

План характеристики туристсько-рекреаційних ресурсів країни

1. Природні пам'ятки, що є об'єктами туристсько-рекреаційної діяльності.
2. Суспільні туристичні ресурси.
3. Подієві туристичні ресурси.
4. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО.
5. Головні центри туристичної та рекреаційної діяльності.
6. Висновки щодо проблем та перспектив розвитку туристсько-рекреаційної діяльності в країні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2.

РЕГІОНАЛЬНИЙ ПОДІЛ СВІТУ В ТУРИЗМІ

Мета заняття: сформувати знання про рекреаційне та туристичне районування, встановити роль районоутворюючих чинників у міжнародному туризмі.

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. У чому полягає сутність рекреаційного та туристичного районування?
2. Назвіть районоутворюючі чинники у міжнародному туризмі.
3. Проаналізуйте особливості та прийняті в туризмі принципи районування.
4. Назвіть туристичні регіони світу відповідно до поділу Всесвітньої туристичної організації та встановіть критерії їх виділення.
5. Проаналізуйте таксономічні одиниці рекреаційного районування.
6. Опишіть найбільш відомі об'єкти світової спадщини ЮНЕСКО.

ХІД ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Складіть схеми рекреаційного і туристичного районування. Використовуючи дані лекції та ресурси Google maps, нанесіть на контурну карту рекреаційні регіони світу. Вкажіть рівень рекреаційного освоєння мезорайонів (високий, середній, низький).

Завдання 2. Складіть характеристику рекреаційного району світу (за вибором) за наступним планом:

1. Час виникнення, історичні особливості формування.
2. Рекреаційні ресурси (кліматичні, гідромінеральні, природні, культурно-історичні, рекреаційні, інфраструктурні), їхні територіальні сполучення.
3. Характер рекреаційної спеціалізації, ступінь її розвитку.
4. Географія, структура і динаміка рекреаційних потоків.
5. Наявність одного чи більш великих рекреаційних центрів.
6. Схожість проблем перспективного розвитку.

Завдання 3. Складіть порівняльну характеристику двох територіально-рекреаційних систем (за вибором).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Виберіть країну світу та проаналізуйте об'єкти світової спадщини ЮНЕСКО, які розташовані на її території. Створіть презентацію та презентуйте її на практичному занятті.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3.

ЄВРОПА – ПРОВІДНИЙ ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ РЕГІОН

Мета вивчення: розглянути та узагальнити знання про туристсько-рекреаційні ресурси Європи.

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Опишіть провідні чинники розвитку рекреації у Європі.
2. Назвіть найбільші рекреаційні регіони Європи.
3. Які типи курортів найбільше впливають на формування рекреаційних потоків?
4. Яку спеціалізацію має рекреаційне господарство Європи?
5. Дайте коротку характеристику розвитку рекреаційних комплексів у субрегіонах Європи.
6. Назвіть фактори, які найбільше впливають на розвиток рекреаційних комплексів у регіоні Європа.
7. Схарактеризуйте фактори, які, на вашу думку, стримують розвиток рекреаційних комплексів в Європі.

ХІД ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. На контурну карту Європи нанесіть межі рекреаційних субрегіонів, покажіть рівень рекреаційного освоєння територій (висока, середня, низька), позначте головні курорти та курортні центри. Дайте коротку характеристику спеціалізації рекреаційних господарств субрегіонів Європи.

Завдання 2. Розгляньте історико-культурні рекреаційні ресурси країни Європи (на вибір). Складіть рекреаційну візитівку вибраної країни. Включіть в неї всі найбільш атрактивні історико-культурні рекреаційні ресурси.

Завдання 3. Користуючись даними Internet (International tourism: the most popular countries. <https://www.worlddata.info/tourism.php>) визначте найбільші туристичні потоки до середземноморського рекреаційного району, як головного рекреаційного району світу. Які чинники визначають дані туристичні напрями. Зробіть висновки.

Завдання 4. Дайте коротку письмову характеристику основних рекреаційних районів Європи:

Середземноморський

Альпійський

Центральноевропейський

Північноєвропейський

Завдання 5. Виконайте порівняльну характеристику рекреаційних районів Європи, заповніть табл. 3.

Таблиця 3

Порівняльна характеристику рекреаційних районів Європи

Рекреаційний район	Склад та географічне положення району	Особливості внутрішніх та зовнішніх потоків	Рекреаційні ресурси та матеріально-технічна база	Головні курорти та туристичні центри
Середземноморський Альпійський Центральноевропейський Північноєвропейський				

Завдання 6. Розгляньте рекреаційно-туристичні ресурси країни Європи (за вибором). Використовуючи Google maps нанесіть найбільш атрактивні ресурси на контурну карту досліджуваної країни. Виконайте оцінку рекреаційним ресурсам за такою бальною шкалою: 0 – відсутній ресурс; 1 – місцевого значення; 2 – регіонального значення; 3 – державного значення; 4 – світового значення.

Характеристику ресурсів проводьте за наступним планом:

I. Туристсько-рекреаційні ресурси природного походження:

1.1. Природно-кліматичні ресурси

1.2. Водні ресурси (для рекреації, пляжно-курортного відпочинку, рибальства, дайвінгу тощо).

1.3. Орографічні ресурси (гірські системи та гірськолижні курорти)

1.4. Геоморфологічні об'єкти (карстові печери, відслонення гірських порід).

1.5. Біологічні ресурси (національні парки, рослинний і тваринний світ).

- 1.6. Ландшафти (каньйони, водоспади, провалля, кратери вулканів тощо).
- 1.7. Бальнеологічні ресурси.
- 1.8. Загальна екологічна ситуація.

II. Суспільні туристичні ресурси:

- 2.1. Археологічні, історико-культурні пам'ятки.
- 2.2. Заклади культури і мистецтва (музеї, театри, зоопарки).
- 2.3. Торговельно-розважальні центри, парки культури та відпочинку.
- 2.4. Нестандартна архітектура та пам'ятники.
- 2.5. Тафальні та сакральні ландшафти, як об'єкти «меморіального» туризму.
- 2.6. Технічні споруди, об'єкти індустріального туризму.
- 2.7. Центри паломництва віруючих як об'єкти релігійного туризму.

III. Події туристичні ресурси.

- 3.1. Наукові конференції, політичні та економічні форуми.
- 3.2. Карнавали, театралізовані шоу, національні свята, гастрономічні фестивалі, аукціони, покази мод, виставки.
- 3.3. Спортивні змагання та фестивалі.
- 3.4. Музичні конкурси, кінофестивалі, фольклорні обряди.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Опишіть природні рекреаційні ресурси різних країн Європи. Запропонуйте перспективні напрями розвитку у цих країнах за рахунок природних рекреаційних ресурсів.

Завдання 2. Укладіть гастрономічну карту країн Європи. Створіть презентацію «Національні кухні країн Європи» та продемонструйте їх на практичному занятті.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АЗІЙСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОГО ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНОГО РЕГІОНУ

Мета вивчення: розширити та закріпити знання про туристсько-рекреаційні ресурси Азійсько-тихоокеанського туристсько-рекреаційного регіону.

**Питання до контролю попередніх занять, обговорення,
самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу**

1. Назвіть чинники розвитку рекреації в країнах Азії?
2. На які туристсько-рекреаційні райони поділяється Азія та Океанія?
3. Назвіть найбільш відомі туристичні райони Австралії.
4. Дайте загальну характеристику рекреаційних ресурсів Азії.
5. Дайте загальну характеристику рекреаційних ресурсів Австралії та Океанії.
6. Назвіть фактори, що найбільше впливають на розвиток рекреаційних комплексів, та фактори, які стримують розвиток рекреаційних комплексів в Австралії та Океанії.
7. Назвіть фактори, які найбільше впливають на розвиток рекреаційних комплексів, та фактори, які стримують розвиток рекреаційних комплексів в Азії.

ХІД ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Нанесіть на контурну карту схему туристсько-рекреаційного районування Азії, Австралії та Океанії. Схарактеризуйте отриману картосхему.

Завдання 2. Позначте на карті Азіатсько-Тихоокеанський туристичний регіон. Покажіть його поділ на субрегіони та макрорайони і проаналізуйте його.

Завдання 3. Письмово дайте оцінку геотуристичному положенню Південно-Східноазіатського туристсько-рекреаційного району. Схарактеризуйте розвиток туризму в країнах, що входять до складу Південно-Східноазіатського туристсько-рекреаційного району. Вкажіть та

проаналізуйте найпоширеніші види туризму в країнах Південно-Східноазійського туристсько-рекреаційного району.

Завдання 4. Розробіть пам'ятку туристу, який відвідує Таїланд. Пам'ятка туристу має містити такі дані.

- Інформація про столицю
- Час (різниця у часі)
- Свята та вихідні дні
- Географія, клімат, населення
- Мова
- Релігія
- Валюта (обмін)
- Дані посольства Таїланді в Україні
- Дані посольства України в Таїланді
- Митні правила
- Транспорт в країні
- Електромережа
- Магазины
- Національна кухня, напої
- Санітарно-медичні застереження
- Екстрені телефони (поліція для туристів)

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Укладіть гастрономічну карту країн Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону. Створіть презентацію «Національні кухні країн Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону» та продемонструйте її на практичному занятті.

Завдання 2. Позначте на контурній карті туристичні об'єкти Малайзії. Дайте їм письму характеристику.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5.

ОЦІНКА ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕГІОНІВ АФРИКИ ТА АНТАРКТИКИ

Мета вивчення: закріпити та узагальнити знання про туристсько-рекреаційні регіони Африки та Антарктики.

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Опишіть чинники розвитку рекреації в Африці?
2. Яку спеціалізацію має рекреаційне господарство Африки?
3. Назвіть фактори, які найбільше впливають на розвиток туристсько-рекреаційні районів у регіоні Африка.
4. Схарактеризуйте фактори, які стримують розвиток туристсько-рекреаційні районів в Африці.
5. Дайте загальну характеристику природних рекреаційних ресурсів Африки.
6. Дайте загальну характеристику історико-культурних рекреаційних ресурсів Африки.
7. Яку спеціалізацію має рекреаційне господарство Африки?
8. Дайте коротку характеристику розвитку рекреаційних комплексів в субрегіонах Африки.
9. Опишіть особливості розвитку туризму і рекреації в Антарктичному туристсько-рекреаційному регіоні.

ХІД ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Складіть короткий путівник по країнам Африки.

Завдання 2. Нанесіть на контурну карту напрямки основних туристичних потоків у Африканському регіоні.

Завдання 3. За наведеним нижче планом складіть характеристику Африканського туристсько-рекреаційного регіону.

Рекомендований план характеристики туристсько-рекреаційного району:

1. Час виникнення, історичні особливості формування.

2. Рекреаційні ресурси (природні, історико-культурні, інфраструктурні) і їхні територіальні сполучення.
3. Характер рекреаційної спеціалізації й ступінь її розвитку.
4. Потужність, географія, структура й динаміка рекреаційних потоків.
5. Рівень рекреаційного освоєння території району.
6. Наявність одного або більших рекреаційних центрів і органів керування.
7. Проблеми і перспективи подальшого розвитку.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Укладіть гастрономічну карту країн Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону. Створіть презентацію «Національні кухні країн Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону» та продемонструйте її на практичному занятті.

Завдання 2. Позначте на контурній карті туристсько-рекреаційні райони Африки та Антарктиди. Дайте їм коротку письму характеристику.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6.

ХАРАКТЕРИСТИКА БЛИЗЬКОСХІДНОГО ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНОГО РЕГІОНУ

Мета вивчення: вивчити та узагальнити знання про Близькосхідний туристсько-рекреаційний регіон.

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Назвіть фактори, які найбільше впливають на розвиток туристсько-рекреаційних районів Близького Сходу. Визначте, які фактори стримують їх розвиток.
2. Які види рекреації переважають в Близькосхідному регіоні?
3. Дайте загальну характеристику рекреаційних ресурсів Близького Сходу.
4. Яку спеціалізацію має рекреаційне господарство Близького Сходу?

ХІД ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Вам буде запропоновано фотопідбірку туристичних атракцій країн Близькосхідного субрегіону. Вкажіть, що це за атракція й у якій країні вона знаходиться. Дані занесіть до табл. 4.

Таблиця 4

Туристичні атракції країн Близькосхідного субрегіону

Країна	Місто	Атракція	Вид туризму

Завдання 2. На контурну карту нанесіть:

- червоним кольором – кордони між країнами, що мають складні політичні стосунки.
- заштрихуйте червоним країни, відвідування яких ви б не радили туристу.
- синім кольором позначте спрямованість туристичних потоків як всередині макрорегіону, так і ззовні.
- заштрихуйте синім країну, яка є відносно «закритою» для туристів в силу своєї ортодоксальності.
- зірочкою позначте країни, що спеціалізуються на паломницькому туризмі.
- кружечком позначте країни, що спеціалізуються на шопінг-туризмі та розважальному туризмі.
- трикутником позначте країни, що мають велику культурно-історичну спадщину.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Розробіть пам'ятку туристу, який відвідує Туреччину. Пам'ятка туристу має містити такі дані:

- Інформація про столицю
- Час (різниця у часі)
- Свята та вихідні дні
- Географія, клімат, населення
- Мова
- Релігія

- Валюта (обмін)
- Дані посольства Туреччини в Україні
- Дані посольства України в Туреччині
- Митні правила
- Транспорт в країні
- Електромережа
- Магазины
- Національна кухня, напої
- Санітарно-медичні застереження
- Екстрені телефони (поліція для туристів)

Завдання 2. Укладіть гастрономічну карту країн Близькосхідного туристсько-рекреаційного регіону. Створіть презентацію «Національні кухні країн Близькосхідного туристсько-рекреаційного регіону» та продемонструйте її на практичному занятті.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7.

ОЦІНКА ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ АМЕРИКАНСЬКОГО ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНОГО РЕГІОНУ

Мета вивчення: вивчити та узагальнити знання про Американського туристсько-рекреаційного регіону.

Питання до контролю попередніх занять, обговорення, самостійного вивчення та осмислення навчального матеріалу

1. Назвіть фактори, які найбільше впливають на розвиток туристсько-рекреаційних районів у Американському туристсько-рекреаційному регіоні.
2. Назвіть фактори, які стримують розвиток туристсько-рекреаційних районів в Американському туристсько-рекреаційному регіоні.
3. Дайте загальну характеристику природних рекреаційних ресурсів у Американському туристсько-рекреаційному регіоні.
4. Дайте загальну характеристику історико-культурних рекреаційних ресурсів у Американському туристсько-рекреаційному регіоні.

5. Яку спеціалізацію має рекреаційне господарство в різних районах Американського туристсько-рекреаційного регіону?

6. Схарактеризуйте основні тенденції і перспективи розвитку світових рекреаційних потоків в Американському туристсько-рекреаційному регіоні.

ХІД ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Користуючись додатковою літературою та даними мережі Інтернет проаналізуйте особливості розвитку туристсько-рекреаційних районів в Американському туристсько-рекреаційному регіоні. Схарактеризуйте рекреаційні комплекси міжнародного значення. Дані занесіть до табл. 5.

Таблиця 5

Рекреаційні комплекси міжнародного значення

Туристсько-рекреаційний район	Назва рекреаційного комплексу міжнародного значення	Спеціалізація	Найбільші центри
Північноамериканський			
Центральноамериканський			
Карибський			
Південноамериканський			

Завдання 2. Схарактеризуйте відмінності в рекреаційній діяльності країн Північної і Південної Америки. Поясніть причини відмінностей. Нанесіть на контурну карту напрямки основних туристичних потоків у Північній та Південній Америці.

Завдання 3. Охарактеризуйте природні рекреаційні ресурси Американського туристсько-рекреаційного регіону. Нанесіть на контурну карту найбільш атрактивні об'єкти.

Завдання 4. Складіть короткий путівник по країнам Американського континенту.

Завдання 5. Складіть програму перебування туристів у одній з країн регіону. Маєте розробити програму до «міні-туру» на вибір: Перу або Чилі. Максимальна кількість днів – 7 днів. Обслуговування за I класом.

Завдання 6. Розгляньте види туристсько-рекреаційних ресурсів Америки та визначте особливості їх зосередження в районах Американського туристсько-рекреаційного регіону. Виберіть один із видів туристсько-

рекреаційних ресурсів та опишіть особливості їх використання в туристсько-рекреаційній діяльності країн Американського туристсько-рекреаційного регіону. Результати роботи оформіть у вигляді презентації.

План характеристики рекреаційних ресурсів наведено на с. 10 методичних вказівок.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Складіть порівняльну характеристику двох туристсько-рекреаційних районів Американського туристсько-рекреаційного регіону (на власний вибір), вказавши їх ресурсну базу, спеціалізацію, стадію освоєння території і перспективи розвитку, враховуючи природні, економічні і геополітичні фактори.

Завдання 2. Укладіть гастрономічну карту країн Американського туристсько-рекреаційного регіону. Створіть презентацію «Національні кухні країн Близькосхідного туристсько-рекреаційного регіону» та продемонструйте їх на практичному занятті.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання знань, навичок магістрантів враховує оцінки з усіх занять, які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни «Туристсько-рекреаційні регіони світу». Перевірка і оцінювання знань здобувачів освіти проводиться в таких формах: оцінювання роботи студента на практичних заняттях; проведення проміжного контролю (опитування або письмове завдання); проведення підсумкового контролю (письмове завдання).

Загальна оцінка з дисципліни складається з поточних оцінок, які студент отримує під час практичних занять, виконання завдань для самостійної роботи, письмових завдань проміжного та підсумкового контролю.

Порядок поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання знань магістрантів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність і результативність роботи магістрантів з вивчення програмового матеріалу дисципліни;
- підготовка до практичних занять.

Оцінювання знань здобувачів освіти на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- ступінь засвоєння матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, що винесені на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

При оцінюванні підготовки магістрантів приділяють увагу не тільки якості їх виконання, але і своєчасності задачі виконання завдань викладачеві (відповідно до графіка навчального процесу).

Під час практичних занять здобувач освіти може отримати максимально – 60 балів. На виконання завдань самостійної роботи відводиться 40 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з навчальної дисципліни; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Вміє виявляти та розв'язувати проблеми, формулювати гіпотези. Залучає до відповіді власний досвід, що набутий у процесі науково-дослідницької діяльності. Володіє методами та прийомами наукового дослідження, збирає та логічно й зрозуміло інтерпретує інформацію, виконує практичні завдання без помилок, передбачені робочою програмою. При цьому студент не має утруднень при відповідях на видозмінені завдання, вільно володіє в повному обсязі специфічним поняттєво-термінологічним апаратом дисципліни. Вміє проводити комплексний аналіз туристсько-рекреаційних ресурсів регіонів світу.
82-89	твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але під час відповідей допускає деякі неточності, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання практичних завдань, коректно встановлює причинно-наслідкові зв'язки. Виконує практичні завдання з незначними помилками.

74-81	знає програмний матеріал, самостійно відтворює знання з елементами перетворення, застосовує їх у видозмінених, але близькій до типової ситуації, потребує допомоги викладача. При відповідях робить помилки, які суттєво не впливають на загальний характер відповіді. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий виклад). Вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, здійснює перенесення дій. Користується самостійно додатковими джерелами географічної інформації. При виконанні практичних завдань робить помилки.
64-73	має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, інформацію застосовує у типовій ситуації, допускає неточності при відповідях, при розкритті спеціальних питань, термінів не може конкретизувати відповідь наведенням прикладів. Відсутня логічність викладу програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв'язанні задач. При виконанні практичних робіт спостерігається значна кількість помилок.
60-63	знає основні поняття навчального курсу відповідно до тексту лекцій, може пояснити їх на прикладах, за допомогою зовнішніх джерел може вирішити прості завдання, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. При розкритті спеціальних питань, термінів не може конкретизувати відповідь наведенням прикладів. При виконанні практичних робіт має значну кількість помилок та неточностей, в загальних рисах володіє методикою виконання практичної роботи.
35-59	не знає більшої частини програмного матеріалу, не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки, невпевнено, із помилками виконує практичні завдання, не вміє наводити приклади із життя та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, відтворює інформацію лише на основі зовнішньої підказки. При виконанні практичних робіт не розуміє теоретичних і практичних питань, допускає грубі помилки.
1-34	має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, не розуміє теоретичних і практичних питань, допускає грубі помилки, відповіді на запитання дає «так» чи «ні».

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНІ РЕГІОНИ СВІТУ»

1. Рекреаційні ресурси, їх типи.
2. Природні рекреаційні ресурси.
3. Соціально-економічні рекреаційні ресурси.
4. Культурно-історичні рекреаційні ресурси.
5. Типізація пам'яток історії і культури.
6. Рухомі і нерухомі об'єкти пізнавально-культурної рекреації.
7. Види рекреаційних територій світу за наявністю певних рекреаційних ресурсів.
8. Фактори, що впливають на використання рекреаційних територій та їх ресурсів.
9. Рекреаційне районування. Сутність рекреаційного району.
10. Умови та фактори районоутворення.
11. Таксономічні одиниці рекреаційного районування.
12. Традиційний розподіл світу на рекреаційні регіони.
13. Світові туристсько-рекреаційні регіони (Американський, Європейський, Африканський, Азійсько-Тихоокеанський, Близькосхідний).
14. Загальна характеристика Європейського туристсько-рекреаційного регіону.
15. Південноєвропейський туристичний район.
16. Північноєвропейський туристичний район.
17. Західноєвропейський туристичний район.
18. Центрально-східноєвропейський туристичний район.
19. Загальна характеристика Азійсько-Тихоокеанського туристсько-рекреаційного регіону.
20. Південноазійський туристичний район.
21. Північно-Східноазійський туристичний район.
22. Південно-Східноазійський туристичний район.
23. Австралія і Океанія як туристсько-рекреаційні регіони світу.
24. Загальна характеристика Африканського туристсько-рекреаційного регіону.
25. Північноафриканський туристичний район.

- 26. Західноафриканський туристичний район.
- 27. Центральноафриканський туристичний район.
- 28. Південноафриканський туристичний район.
- 29. Східноафриканський туристичний район.
- 30. Ресурси Антарктиди як туристсько-рекреаційного регіону.
- 31. Ресурси Близькосхідного туристсько-рекреаційного регіону.
- 32. Близький Схід як особливий туристичний регіон.
- 33. Ресурси Американського туристсько-рекреаційного регіону.

Загальна характеристика Американського туристсько-рекреаційного регіону.

- 34. Північноамериканський туристичний район.
- 35. Центральноамериканський туристичний район.
- 36. Рекреаційні ресурси Карибського басейну.
- 37. Південноамериканський туристичний район.
- 38. Особливості рекреаційних об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО.

Характеристика списку Світової спадщини ЮНЕСКО.

- 39. Розподіл об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО по регіонах світу.
- 40. Культурна цінність окремих об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Все о туризме. Туристическая библиотека. URL: <http://tourlib.net/>
2. Всесвітня туристична організація. URL: www.tourism.gov.ua.
3. Державна служба туризму та курортів. URL: www.tourism.gov.ua.
4. Кулешова Г.О. Туристсько-рекреаційні ресурси світу: методичні вказівки для самостійної роботи студентів, що навчаються за спеціальністю «Економічна та соціальна географія». Харків, 2012. 60 с.
5. Кушнірук Ю. С. Рекреалогія: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2015. 148 с.
6. Лісовський А.С., Матуз О.В. Методичні вказівки до лабораторних занять та самостійної роботи з дисципліни «Рекреаційна географія» (для студентів 3 курсу денної форми навчання за спеціальністю 103 Науки про землю). Кам'янець-Подільський: ВПП «'Апостроф». 2020. 42 с.
7. Монастирський В.Р. Природні ресурси і рекреаційні комплекси світу: навч. посібник. Львів: ННВК "АТБ", 2022. 200 с.
8. Муромцева Ю.І., Лоцман П.І., Некос С.В. Методичні рекомендації до курсу "Рекреаційні ресурси світу" для студентів спеціальності 014 Середня освіта. Географія всіх форм навчання. Методичні рекомендації. Харків, ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. 2021. 34 с.
9. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації. URL: <http://www2.unwto.org>.
10. Офіційний сайт світової спадщини ЮНЕСКО. URL: <http://whc.unesco.org>
11. Полчанінова І.Л., Покогодна М.М. Рекреаційні комплекси світу : конспект лекцій для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання зі спеціальності 242 – Туризм); Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2021. 182 с.
12. Рекреаційні комплекси світу :конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладач А.Л. Помаза-Пономаренко. Харків: НУЦЗУ, 2020. 154 с.
13. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин: Вид-во Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.

14. Теоретичні основи рекреаційної географії : навчальний посібник / С.І. Сюткін, А.О. Корнус, О.Г. Корнус, О. С. Данильченко, О. М. Король; за заг. ред. С.І. Сюткіна. Суми: ТОВ «Видавничо-поліграфічне підприємство «Фабрика друку», 2022. 72 с.
15. Batabyal Debasish. Managing Sustainable Tourism Resources. Amity University, India. 2018. 330 p. DOI: 10.4018/978-1-5225-5772-2
16. Barnes Daniel and Godfrey Elliot, editors. Travel and tourism in the United States. New York: Nova Publishers, 2012. 140 p.
17. Eberts Marjorie, Brothers Linda, Gisler Ann. Careers in travel, tourism & hospitality: book 2nd ed. New York : McGraw-Hill, 2006. 210 p.
18. Lew Alan, Hall C. Michael, Timothy J. Dallen. World geography of travel and tourism. Oxford; New York: Butterworth-Heinemann, 2008. 363 p.
19. Perri Giovanni. Food and Wine Tourism by Erica Croce. Wallingford, Oxfordshire, UK ; Cambridge, MA: CABI, 2010. 201 p.
20. Petrova M., Dekhtyar N. Klok O., Loseva O. Regional tourism infrastructure development in the state strategies. Problems and Perspectives in Management. Volume 16, Issue 4, 2018. Pp. 259-274 SCOPUS. doi: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.16\(4\).2018.22](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.16(4).2018.22)
21. Sushchenko O., Kozubova N., Prokopishina O. Eco-Friendly Behavior of Local Population, Tourists and Companies as a Factor of Sustainable Tourism Development // International Journal of Engineering and Technology. 2018. Vol 7. № 4.3. Special Issue 3. pp. 514-518.
22. Tourism and Development in the Developing World. 2nd Edition. By David J. Telfer, Richard Sharpley. 2008. 462 p.
23. Tourism Development and the Environment: Beyond Sustainability? Series Editor: Richard Sharpley. London: Sterling, VA, UK. 2009. 241 p.

Навчальне видання

**Туристсько-рекреаційні регіони світу:
методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт**

Укладачі:

Корнус Олеся Григорівна – кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка;

Корнус Анатолій Олександрович – кандидат географічних наук, доцент кафедри загальної та регіональної географії Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Суми: СумДПУ, 2022 р.

Свідоцтво ДК № 231 від 02.11.2000 р.

Відповідальна за випуск **О.Ю. Кудріна**
Комп'ютерний набір та верстка **О.Г. Корнус**

Підписано до друку 00.09.2022 р. Формат 60х84/16. Гарн. Times New Roman. Папір друк. Друк ризогр. Умовн. друк. арк. 1,62. Обл.-вид. арк. 1,2. Тираж 50 прим.

СумДПУ імені А. С. Макаренка
40002, м. Суми, вул. Роменська, 87
Виготовлено на обладнанні СумДПУ імені А. С. Макаренка

